

prof. dr. Iztok Saksida
Sociologija kulturnih formacij

RESOR ZA KULTURO IN KULTURNA POLITIKA V ŠTUDENTSKI ORGANIZACIJI UNIVERZE V LJUBLJANI

A. SPLOŠNO O ŠTUDENTSKI ORGANIZACIJI UNIVERZE V LJUBLJANI (ŠOU)

Pogoji za nastanek ŠOU kot pravne naslednice UK ZSMS so bili ustvarjeni na XIII. Kongresu ZSMS leta 1989. Maja 1990 so bile uspešno izpeljane prve volitve v Študentski parlament (ŠP), ki je sprejel Akt o ustanovitvi ŠOU kot skupnosti študentov. Tako so študentje po letu 1974, ko je bila ukinjena takratna Zveza skupnosti študentov, spet dobili svojo stanovsko organizacijo. Novembra 1990 je ŠP sprejel Študentsko ustavo in v skladu z njo izvolil prvo Študentsko vlado (ŠV).

ŠOU in Študentska ustava sta utemeljena na pravici, izhajajoči iz 145. člena Ustave RS, ki pravi: *“Državljeni se lahko za uveljavljanje svojih interesov samoupravno združujejo. Državljanom se lahko z zakonom prepusti samoupravno urejanje posameznih zadev iz državne pristojnosti.”* Po Študentski ustavi je ŠOU stanovska in nadstrankarska organizacija študentov ljubljanske Univerze. Je neprofitna organizacija, s katere lastnino razpolagajo študentje, in ni ne društvo, ne podjetje in ne zavod. V ŠOU lahko vsak študent ljubljanske Univerze uveljavlja pravice, ki mu jih zagotavlja Študentska ustava in drugi akti, ki jih sprejme ŠP. Študentje ljubljanske Univerze lahko preko ŠOU:

- ustvarjajo pogoje za učinkovito delovanje študentov v organih upravljanja Univerze, njihovih telesih ter v organih in telesih

drugih skupnosti in organizacij, kjer imajo študentje svoje neposredne interese;

- opozarjajo javnost na probleme s področja visokega šolstva in socialnega položaja študentov ter zagotavljajo ustrezno reševanje teh problemov;
- v okviru možnosti ustvarjajo pogoje za delovanje študentov na interesnih področjih, ki s študijem niso neposredno povezana ...

Shema prikazuje notranjo strukturo ŠOU. Očitna je delitev na "politični oz. študentski del" ter na "servisno-poslovni del". V slednjega sodi skoraj petdeset redno in nekaj manj honorarno zaposlenih delavcev, ki deloma predstavljajo strokovne službe posameznih resorjev (študentskih ministrstev), deloma pa skrbijo za poslovanje same ŠOU - predvsem z vidika pravnega prometa, trženja, financ in posredovanja del in izplačil preko Študentskega servisa (ŠS). Prihodek od posredovanja del in izplačil preko ŠS predstavlja približno devedeset odstotkov vseh prihodkov ŠOU - gre za zakonsko in koncesijsko zagotovljen prihodek iz naslova deset odstotnega deleža pri izplačilih prek ŠS - kar je leta 1995 znašalo 511.920.000,00 SIT. Vse prihodke ŠOU vsako leto s sprejetjem Finančnega načrta razdeli ŠP.

ŠOU se kot neprofitna organizacija znotraj svojega delovanja srečuje tudi z gospodarskimi dejavnostmi. Te dejavnosti so za ŠOU pomembne, saj prihodki s tega nivoja pomenijo dopolnilno financiranje drugih dejavnosti, ki naj bile usmerjene v dobrobit študentom. Pri oceni gospodarnosti in primernosti posamezne dejavnosti lahko opredelimo naslednje pokazatelje:

- finančni učinek;
- študentski interes;
- razmerje med finančnim učinkom in študentskim interesom.

Predvsem na podlagi tretjega pokazatelja lahko razdelimo dejavnosti v naslednje skupine:

- ŠOU se iz te dejavnosti financira;
- ŠOU to dejavnost le posreduje;
- ŠOU se s to dejavnostjo promovira;

- ŠOU s to dejavnostjo uresničuje študentske interese.

Pregled dejavnosti lahko v grobem razberemo iz Finančnega načrta ŠOU - te so:

- Študentski servis - posredovanje del in izplačil;
- Študentski servis - posredovalnica sob;
- Študentska prehrana;
- Založba ŠOU - KRT;
- Založba ŠOU - ČKZ;
- Založba ŠOU - Tribuna;
- Založba ŠOU - Prevodi;
- ŠOU-šport - propagandno marketinška dejavnost;
- ŠOU-kultura - Klub K4;
- ŠOU-kultura - koncertno glasbene prireditve;
- Mednarodna pisarna ŠOU - recepcija;
- Splošni sektor - gospodarjenje z objekti;
- prihodki od premoženja in financiranja.

V prihodnjem letu se kažejo še:

- ŠOU-kultura - prireditveni prostor;
- Mednarodna pisarna ŠOU: koordinacija med Univerzo, ŠOU in državo (Vlada, Urad za mladino, Ministrstvo za znanost, Ministrstvo za šolstvo in šport);
- ŠOU-turizem.

B. RESOR ZA KULTURO

Je odgovoren za dejavnost ŠOU na področju kulture in predstavlja najbolj razvejan del širokega spektra dejavnosti ŠOU v Ljubljani. Povezuje različne organizacije, društva, asociacije in interesne dejavnosti, kjer se kot ustvarjalci ali prenašalci kulture pojavljajo študentje. ŠOU-kultura je tako producent, organizator in izvajalec kulturnih dejavnosti mladih od t. i. klasične kulture pa

vse do t. i. alternativne kulture. Torej je področje kulture izjemno pestro in raznoliko.

Ena glavnih nalog študentskega ministra za kulturo je, da zadovolji s kulturo povezane želje in potrebe vseh študentov, torej neglede na njihovo kulturno usmerjenost. Po drugi strani pa mora študentski minister najti pravo razmerje med nudenjem kulturnih dobrin najširšemu krogu študentov in med vzpostavljanjem kulturno-umetniške dejavnosti študentov (razmerje med množično kulturo in ustvarjanjem kvalitetne študentske kulture), katero naj (iz prostora med profesionalno in ljubiteljsko kulturo) ustrezno vmesti v širše družbeno dogajanje.

Resor za kulturne dejavnosti ŠOU - pod vodstvom priznanih domačih in tujih ustvarjalcev in pedagogov - skrbi tudi za redno organizacijo delavnic na najrazličnejših področjih kulture.

Dejavnost Enote za kulturo lahko klasificiramo takole:

- redne dejavnosti,
- projektne dejavnosti,
- dotacije.

Redne dejavnosti

V sklopu rednih dejavnosti Enota za kulturo omogoča obštudijsko delovanje že uveljavljenim skupinam in društvom, med katerimi večina dosega visoko kvalitetno raven ter tovrstno mednarodno potrditev. V okvir rednih dejavnosti sodijo:

- Galerija ŠOU - Kapelica: njen osnovni namen je nuditi razstavni prostor. Gre predvsem za organizacijo razstav študentov in mlajših avtorjev ter nekonvencionalnih instalacij. Poleg galerijske dejavnosti pa v svoj program vključuje tudi najrazličnejše kulturne prireditve, od plesnih in gledaliških predstav do koncertov, literarnih večerov, okroglih miz, predavanj in sprejemov ob različnih priložnostih.
- Marionetna šola Kinetikon: izdelovanje lutk in marionet, lutkovna produkcija, pedagoško izobraževanje.
- Koncertni program.
- Študentska društva, ki delujejo pod okriljem ŠOU: APZ Tone Tomšič, PAZ Vinko Vodopivec (zboru združujeta študente in

ostale mlade pevce, ki nadaljujejo tradicijo zborovskega petja), AFS France Marolt (folklorna skupina).

- Kulturne prireditve za študente (študentski popusti za obiske številnih prireditev, predstav, institucij, ipd.).
- Delavnice, kulturne prakse (gostovanja kvalitetnih tujih mentorjev s področja kulture).
- Plesni Studio Intakt: lahko bi ga opredelili tudi kot izobraževanje na področju sodobnega plesa. Nudi redne tečaje sodobnih plesnih tehnik (ki jim ob koncu študijskega leta sledi redna plesna produkcija), omogoča mlajšim plesalcem in koreografom izvedbe profesionalnih plesnih predstav ter organizira seminarje sodobnih plesnih tehnik in drugih umetniških zvrsti. Delavnice, kulturne prakse (gostovanja kvalitetnih tujih mentorjev s področja kulture)
- Klub K4: kot dejavnost služb ŠOU je že od svoje ustanovitve leta 1989 eden osrednjih ljubljanskih mladinskih prostorov ali prostorov drugačnosti. Za razliko od drugih klubov, ki se ukvarjajo z bolj ali manj klasično diskotečno ponudbo, se je osredotočil predvsem na posredovanje svežih in odmevnih programov za mlade v širšem slovenskem prostoru. Klub, ki ga obišče preko 3500 obiskovalcev tedensko, nudi obilo pestrih in kvalitetnih prireditev, koncertov, ipd. po dostopnih cenah (posebej za študente). Njegovo delovanje ureja Pravilnik kluba K4.

Projektne dejavnosti

Je vodena predvsem preko razpisov in zajema vsa področja kulturnega udejstvovanja. Najodmevnejši projekti so:

- Študentski kulturni dnevi: to je tehnično, organizacijsko in vsebinsko najzahtevnejša letna prireditev Enote za kulturne dejavnosti ŠOU, saj obsega zelo pester program, ki je oblikovan po željah in potrebah mladih. Prireditev ima za ŠOU še poseben pomen, saj je tu mogoče predstaviti široko paleto dejavnosti ŠOU in študentov na področju kulture. V okviru prireditev študentskih kulturnih dnevov potekajo različne tematske delavnice, glasbene prireditve, gledališke in plesne predstave, različne razstave in instalacije, gostovanja mednarodnih sodelavcev, družabne prireditve, itd.

- Sodelovanje z Glasbeno mladino Slovenije in Glasbeno mladino Ljubljane.
- Retrovizor je projekt Enote za kulturo ter Gledališkega in filmskega muzeja. To je študentska kinoteka v prostorih ljubljanske kinoteke, kjer so predavanja o filmih, po predavanjih pa sledijo filmi.
- Kreativna delavnica keramike: v sodelovanju s Keramičnim in lončarskim centrom; redni začetni in nadaljevalni tečaji na področju umetniškega oblikovanja gline in spoznavanja klasičnih ter sodobnih tehnik iz keramike in porcelana.
- Nagradni natečaj za literaturo...
- ...

ŠOU-kultura pa pri izvedbi posameznih projektov sodeluje tudi z zvezo društev ŠKUC-FORUM in z galerijo ŠKUC. To je predvsem programsko in poslovno sodelovanje.

Dotacije

So namenjene za pomoč študentom in študentskim skupinam, ki že delujejo na določenih področjih in so kot take že bolj ali manj uveljavljene. Tu gre lahko za obiske raznih kulturnih seminarjev, delavnic, za mednarodno sodelovanje, za manjše projekte nadarjenih študentov in skupin, za pomoč pri izobraževanju študentov v tujini, ipd. S tem ŠOU pomaga razširjati tudi odmevnost kulturnih projektov in zviševati nivo znanja študentov Univerze v Ljubljani. Izobraževalna funkcija dotacije je za študente še posebej pomembna, seveda pa je potrebno pri izboru kandidatov, ki so upravičeni do prejema dotacije, upoštevati jasne kriterije. Tako dotacija predstavlja tudi nekakšno nagrado za kvalitetno in uspešno delovanje na področju kulture ter uspešen študij.

Osnovne dejavnosti Študentskega ministra za kulturo so:

- usmerja delovanje Resorja za kulturo;
- v ŠV zastopa področje kulture;
- organizira in povezuje študentsko kulturo;
- nudi pomoč pri uresničevanju idej v obliki projektov, delavnic, dotacij;

- nudi pomoč pri reševanju tehničnih, prostorskih in drugih problemov ter denarno podpira študentske kulturne projekte tudi zunaj okvira ŠOU;
- omogoča študentom udeležbo na kulturnih prireditvah.

Kristjan Verbič